

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Fejes Ferenc ügyvéd által képviselt felperesnek jogtanácsos által képviselt Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróságon 6.M.1154/2007. szám alatt indított és a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 2009. szeptember 17-én kelt 6.M.1154/2007/17. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 6.M.1154/2007/17. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Felperes igénylő karkedvezményre jogosító szolgálati idő megállapítását kérte és a Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság az igénylést elbírálva 19-02745/2007/6., illetve 12. sorszámú módosító határozatával megállapította, hogy karkedvezményre jogosító ideje 8 év 313 nap - amely a karkedvezményre nem jogosít - a figyelembe vehető összes szolgálati ideje pedig 32 év és 168 nap.

Az igénylő fellebbezése folytán eljáró Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság igazgatója 14. sorszámú másodfokú

határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta és a fellebbezést elutasította.

Határozatának indokolásában a másodfokú társadalombiztosítási szerv vezetője lényegében visszautalt az elsőfokú határozat indokaira, miszerint az igénylőnek csak az 1974. július 25-től 1983. május 31-ig terjedő Javító Üzemében (Nyírtelek) rakétaszerelőként, szakmunkásként eltöltött ideje vehető figyelembe korkedvezményre jogosító időként, az ezt követő időszak nem, mert az utóbb betöltött munkakör a jogosultságot megalapozó munkakörök jegyzékében nem szerepel, illetve a munkakör nem azonosítható a korkedvezményre jogosító jegyzékben szereplő munkakörökkel.

A határozat ellen a felperes keresettel fordult a munkaügyi bírósághoz és kérte korkedvezményre jogosító időnek megállapítani az 1983. június 1-től 2006. december 31-ig terjedő időszakot. Az alperes a kereset elutasítását kérte.

A Nyíregyházi Munkaügyi Bíróság 6.M.1154/2007/17. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Ítélete indokolásában hivatkozott a munkaügyi bíróság az általa lefolytatott bizonyítás anyagában foglaltakra, vizsgálta, értékelte, és mérlegelte a munkáltató üzemegységeiben, épületeiben fennálló egészségkárosító anyagok mibenlétét, a felperesnek az ezen anyagokkal való egy légtérben történő munkavégzését és utalt a munkáltató jogutódja által készített vegyi anyag listákra, továbbá a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Szakértői Intézete által készített szakértői véleményre.

A munkaügyi bíróság ítéletének jogi indokaként hivatkozott a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. tv. (Tny.) 8. §-ában, a 45/1998.(HK.14.) HM utasításban írtakra, valamint utalt a Tny. végrehajtására kiadott 168/1997.(X.6.) Korm. rendelet (R.) 1. §, 2. § (1) és (5) bekezdésében írtakra, amely akként rendelkezik, hogy megengedett az eltérés az 1. számú melléklettől bizonyos, a rendeletben meghatározott esetekben. Ezen túlmenően hivatkozott több legfelsőbb bírósági eseti döntésben foglaltakra is, miszerint a korkedvezményre jogosító munkakörök jegyzékét a jogszabály tartalmazza, kiterjesztő értelmezésük csak a jogszabályban meghatározott esetekben és módon lehetséges, és ott ahol a jogszabály időkorlátot nem tartalmaz, mindig a teljes napi munkaidőt kell érteni.

A munkaügyi bíróság sorra értékelve, összevetve a bizonyítékokat, valamint az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság Szakigazgatási Főosztálya állásfoglalásának tartalmát a Szakszolgálat Szakértői Intézete által készített vegyész szakértői véleményt, azt állapította meg, hogy a felperes az általa hivatkozott R. 1. számú mellékletének 14. pontja alatt

meghatározott munkaköri jegyzék és munkaköri leírás tartalma alapján az általa beszámítani kért időszakban nem felelt meg az ott meghatározott korkedvezményre jogosító valamennyi feltételnek, ezért korkedvezményre nem jogosult.

A munkaügyi bíróság megítélése szerint nem volt megállapítható az, hogy a felperes az általa hivatkozott időszakban munkavégzése során a nagyhatású mérgező anyagokkal közvetlenül a napi teljes munkaidejében érintkezett. A felperes a munkakörébe tartozó munkafeladatainak ellátása során több egymással összefüggő részfeladatot látott el, ebben voltak olyanok, amelyek közvetlenül kapcsolatba hozták nagyhatású mérgező anyagokkal, azonban voltak olyan részfeladatok is, amelyek során ez nem következett be. Így nem nyert bizonyítást az, hogy a felperes a napi teljes munkaidőben olyan helyen tartózkodott volna, ahol nagyhatású mérgező anyagok gőzeivel közvetlen kapcsolatba került volna, illetve ilyen vegyi anyagok közelében vagy azokkal végezte volna munkáját.

A munkaügyi bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, jogszabálysértésre, a Pp. 270. § (2) bekezdésére hivatkozással és az ítélet hatályon kívül helyezését és annak megállapítását kérte, hogy 1983. június 1-től 1992. március 31-ig is korkedvezményre jogosító munkakörben dolgozott. A felülvizsgálati kérelem indokaként arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint a korkedvezményre való jogosultságát az R. 1. számú mellékletében meghatározott korkedvezményre jogosító munkakörök jegyzéke alapján kellett volna elbírálni, e munkakörök jegyzékének 14. pontjában szerepelnek a Honvédség polgári alkalmazottainak korkedvezményre jogosító munkakörei.

Ezzel kapcsolatosan nem értékelte a munkaügyi bíróság a tanúk vallomásaiban foglaltakat kellő súllyal.

Olyan körülményeket emelt ki a munkaügyi bíróság az ítéletében, amelyek kizárólag az alperes számára voltak kedvezőek és a felperesi előadást és a mellette szóló bizonyítékokat és azt, hogy más munkatársak ugyanezen munkahelyről kedvezménnyel nyugdíjba mentek gyakorlatilag figyelmen kívül hagyta. Ezzel pedig megsértette az egyenlő bánásmód Alkotmányban rögzített alapját.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a munkaügyi bíróság ítéletének hatályban való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság a részletes, mindenre kiterjedő bizonyítási eljárás lefolytatását követően hozta meg érdemben helyes döntését.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróságnak a felülvizsgálati kérelem elbírálása során abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perben eljáró munkaügyi bíróság az eljárásakor és érdemi határozata meghozatalakor követett-e el törvénysértést. Ennek körében vizsgálta a Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás anyagát, a bizonyítás módját, a megállapított tényállás helyességét és az azon alapuló döntés jogszabályoknak való megfeleléseit. Ennek vizsgálata után a Legfelsőbb Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a munkaügyi bíróság által megállapított tényállás helytálló és az alkalmazott jogszabályok értelmezése is helyesen történt.

Tényként - a felperes személyes előadása alapján - állapítható meg, hogy a felperes Nyírteleken a Javító Üzemben 1983-ig szakmunkásként a javító üzemben rakétaszerelő volt és ezen időszakot el is ismerték javára jogszerző időnek. A jogutód Zrt. munkaügyi nyilvántartáson alapuló igazolása szerint pedig a felperes 1983. június 1-től jelenleg is mindvégig technikusi munkakörben végzi munkáját. Vagyis a rendelkezésre álló adatok egyértelműek abban a tekintetben, hogy a felperes mikor volt rakétaszerelő, illetve technikus. A felperes nyugellátás iránti igényének előterjesztésekor hatályos Tny. 8. §-a szerint aki 2007. január 1-je előtt a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá az egészségre különösen ártalmas munkát végzett, az a 2000. december 31-én hatályos rendelkezések szerint részesül korkedvezményben.

Vagyis a korkedvezmény egyik alapkövetelménye, hogy a szervezetet fokozottan igénybe vevő, illetve egészségre különösen ártalmas munkavégzést igazoljon az ezen kedvezmény jogosultja.

A korkedvezményre jogosító munkakörben töltött idő igazolására elsősorban a társadalombiztosítási nyilvántartások szolgálnak alapul. Ennek hiányában az egyéb korabeli okirattal, továbbá a munkáltató, illetőleg a jogutódja által az eredeti nyilvántartások alapján kiállított igazolással bizonyítható. Elégséges bizonyíték lehet az olyan cégszerű igazolás is, amelyet a munkáltató a korkedvezményes munkakör vizsgálatára, illetőleg igazolására létrehívott bizottság megállapítása alapján adott ki. A kellőképpen így sem tisztázott tényállást a nyugdíjmegállapító szerv a helyszínen is vizsgálja. Ilyen esetben beszerzi a rendelkezésre álló nyilvántartási adatokat, valamint az esetleges belső vizsgálatra vonatkozó egyéb iratanyagot.

Az R. 2. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékét az 1. számú melléklet tartalmazza, az (5) bekezdés pedig kimondja - és ezen a rendelkezésen több legfelsőbb bírósági iránymutató eseti döntés is alapul -, hogy a munkakörök (munkahelyek) jegyzékében felsorolt

munkaköri meghatározásokat kiterjesztően értelmezni nem lehet. Az abban használt meghatározástól eltérő megjelölésű munkakört csak akkor lehet korkedvezményre jogosító munkakörnek tekinteni, ha az

- a) eltérő megjelölés a jegyzékben felsorolt munkakörnek szűkített meghatározása, vagy
- b) az eltérés csak az elnevezésben mutatkozik, maga a munkakör - a munkaköri leírásból megállapíthatóan - a jegyzékben felsorolt munkakörrel azonos.

Fokozottan érvényesül az azonosításnál a munkaköri leírásnak a szerepe akkor, amikor a munkakör elnevezése nem egyezik meg szó szerint, vagy egyáltalán nem egyezik meg a jegyzékben szereplő elnevezéssel. Ilyen esetben éppen a munkakör pontos leírása ad alapot az azonosításra és ennek következtében arra, hogy az elnevezésben fennálló eltérés ellenére is valamely munkakör korkedvezményre jogosító munkakörként nyerhessen elismerést. A kialakult gyakorlat szerint olyan esetben, amikor az azonosítás kérdése felmerül, nem elegendő az, hogy a tevékenység összefüggésben legyen valamelyik korkedvezményre jogosító munkakörök jegyzékében feltüntetett munkakörrel, hanem szükséges a tartalmában azonos tevékenység fennállása.

A jelen ügy elbírálása szempontjából irányadó 1. számú melléklet 14. pontja határozza meg a Honvédség polgári alkalmazottainak munkaköreit, amely felsorolásban a felperes által betöltött és az igazolásban szereplő technikus munkakör nem szerepel, illetve utalás van arra, hogy az alkalmazottak esetében külön meghatározott katonai szervezeteknél hatályosul csak a kedvezmény.

Az R. 7. § (1) bekezdése kimondja, hogy a Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság - a Minisztérium véleményére is figyelemmel - engedélyezheti a korkedvezményre jogosító munkakörök (munkahelyek) jegyzékében felsorolt munkakörben eltöltött idő korkedvezményre jogosító időként történő figyelembe vételét akkor is, ha a jegyzék szerint a korkedvezmény ágazati hatálya az üzemre nem terjed ki. A (2) bekezdés szerint pedig, ha a munkakör azonosítása tekintetében merül fel vita, az azonosítás kérdésében az illetékes minisztérium és az adott munkakör szerint illetékes szakmai érdekképviselő, szakszervezet, központi szervei véleményének a meghallgatásával a Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság dönt.

Ezen rendelkezések alkalmazása során tehát vizsgálni kellett azt, hogy melyik katonai szervezetekre terjedt ki a hatály, az R. 2. § (5) bekezdés b) pontja szerint pedig beazonosítható-e a felperes által végzett tevékenység a mellékletben felsoroltaknak megfelelően, illetve mi volt ebben a kérdésben a főigazgatóság döntése.

A csatolt főigazgatósági döntés szerint - ami helyszíni vizsgálatra is utalt - a felperes által a perbeli időben végzett munka nem felelt meg a korkedvezményre jogosító tevékenységnek. Részletes indokát adta ezen vélemény az ugyanezen a munkahelyen dolgozó többi munkavállalóra nézve is kiterjedő vizsgálat eredményének és ebből megállapítható, hogy egyes személyek esetében a kedvezményre való jogosultságot elismerték, míg mások esetében nemlegesen foglalt állást a főigazgatóság.

A bíróságnak ezzel kapcsolatosan - vagyis a munkahely veszélyességét illetően - külön szakértői véleménnyel vagy tanúmeghallgatással bizonyítási eljárás lefolytatására lehetősége nincs. A törvényből, illetve a végrehajtási rendeletből kifejezetten a kötött bizonyítás következik. Ezért a munkaügyi bíróság által lefolytatott bizonyításnak azon része, amely arra irányult, hogy milyen vegyi anyagokkal dolgozott a felperes és ez mennyiben veszélyeztette az egészségét, nem tartozott a bíróság feladatkörébe, hiszen nem volt abban a helyzetben, hogy a melléklettől eltérően mérlegeljen és más álláspontot alakítson ki, tágítsa a jogosultak körét, figyelemmel az R. 2. § (5) bekezdésében írt tiltó rendelkezésre. Mivel azonban ez nem volt a felülvizsgálat tárgya, ezért ezzel kapcsolatosan nem módosította a Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróság ítéletének indokait.

A katonai szervezeti egységet illetően a korkedvezmény hatályára vonatkozóan vizsgálni kellett volna azt, hogy a felperes nyírteleki munkahelyét ekként tartották-e nyilván a perbeli időszakban. A honvédelmi miniszter 24/1973.(HK 19.) számú utasításának 2. § (2) bekezdés b) pontjára utal a Legfelsőbb Bíróság azzal, hogy az a 3. § (2) bekezdés nélkül nem alkalmazható. Eszerint pedig ezen utasítás mellékletének kellett tartalmaznia azoknak a munkaköröknek a jegyzékét, amelyekre a 2. § (2) bekezdése vonatkozik. Ilyen jegyzék nem került bemutatásra, nem állt rendelkezésre, egyébként pedig a Pénzügyi Szolgálat főnökének a 34/1973.(HK 19.) számú utasítása szerint - amely szintén a mellékletre utal - az egyes parancsnokok feladatkörébe tartozott az egyes polgári alkalmazotti munkakörök nyugdíj kedvezményre jogosító minősítése az eljáró parancsnok jóváhagyása kellett (1., 2., 3. és 5. pont).

A fent megnevezett és idézett utasításokat a honvédelmi miniszter a 45/1998.(HK 14.) számú utasításával hatályon kívül helyezte, azonban ezen újabb utasításban felsorolt korkedvezményre jogosító munkahelyek között sem szerepel Nyírtelek, és lényegében a föld alatti munkát végzőkre tartalmazott rendelkezéseket.

Mindebből következik, hogy a korkedvezményes munkahelyek hatály-jegyzékében a jelen peradatok szerint igazoltan Nyírtelek korábban nem került felvételre. Utóbb visszamenő hatállyal hoztak egy újabb, a 22/2006.(HK 7.) HM utasítást, ami kiterjesztette, mint külön

meghatározott katonai szervezetre a nyírteleki egységre is a korkedvezmény lehetőségét. (Egyebekben azonban rámutat a Legfelsőbb Bíróság, hogy 2009. november 30-ától ezen utasítás sincs hatályban, mert azt a 192/2009.(XI.27.) HM utasítás hatályon kívül helyezte.) Ennek figyelembevételével is az R. 7. §-ában meghatározott jogkörében eljárva döntött az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, amikor az adott munkahelyen a felperes egyes munkatársai által betöltött munkakörökre kiterjesztette a korkedvezményre való jogosultságot. Ugyanakkor a felperes esetében ezt nem állapította meg a vizsgálati anyag és beszerzett vélemények ismeretében.

A felperes részben az üzemegységben végezte munkáját, ezen időt figyelembe is vették és ezt követően saját előadása szerint is nem közvetlenül a rakéták szerelésében vett részt, hanem az ún. tároló bázison dolgozott.

Megállapítható, hogy a korkedvezményes szolgálati idő elismeréséhez alapvetően szükséges törvényi feltételek a felperes esetében hiányoztak, nevezetesen a munkahelyet (objektumot) ugyan utóbb visszamenő hatállyal kijelölték korkedvezményre jogosító területnek, azonban a felperes által utóbb betöltött munkaköre nem került meghatározásra a jegyzékben és ezekre a főigazgatóság sem terjesztette ki a korkedvezményt, a bíróságnak pedig kiterjesztő értelmezésre az R. 2. § (5) bekezdése szerint nincs lehetősége. A felperesi kereset alaposságát a tanúvallomások sem támasztották alá.

Mindezen indokok alapján a Legfelsőbb Bíróság a munkaügyi bíróság ítéletét a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes perköltség iránti igényt nem terjesztett elő, ezért annak viselése tárgyában a Legfelsőbb Bíróság a határozathozatalt mellőzte a Pp. 78. § (2) bekezdése szerint.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült illetéket a per tárgyi illeték- és költségmentessége folytán a magyar állam viseli (Tny. 81. §).

Budapest, 2011. január 10.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági írnok